

EEN STERK JURIDISCH ALTERNATIEF: MEDIATIE IN PLAATS VAN PROCESVOERING. *Jean-Pierre Rammant, vennoot Inter Partes Mediation*

België kent een ongewoon groot aantal rechtszaken; voor bedrijven brengt dit belangrijke juridische kosten mee. Er bestaat een alternatief waarmee heel wat gerechtszaken op efficiënte wijze, zowel naar tijd als kosten, kunnen worden vermeden: mediatie, ook genoemd bemiddeling.

België staat aan de top in Europa voor het aantal gerechtszaken per inwoners: jaarlijks starten 7 op 100 inwoners een rechtszaak, en dit enkel voor burgerlijke of commerciële zaken. Dit omvat niet de familiale disputen (met o.m. scheidingen), niet de sociale conflicten (met o.m. ontslagen) en ook niet de inning van onbetaalde facturen. Onze omringende landen kennen dit fenomeen niet: in Duitsland zijn er 2 rechtszaken per 100 inwoners, en in Nederland is dit zelfs maar 1 rechtszaak op 100 inwoners. Er zijn dan ook heel wat meer advocaten in België, namelijk zo een 15 advocaten per 1000 inwoners, meer dan het dubbele dan het procentueel aantal in de ons omringende landen.

De federale regering, met de minister van Justitie Koen Geens op kop, wil de gerechtskosten drastisch verlagen. Minister Koen Geens: “Ik wil bemiddeling een volwaardige plaats geven binnen justitie. Bemiddeling als vorm van oplossingstraject moet ondersteund worden. Met stimulansen op diverse domeinen wil ik hier dan ook werk van maken. De betrokken partijen moeten alternatieven van geschillenoplossing kennen en de drempel hier naartoe moet verlaagd worden.”.

Wanneer verschillende partners voor het oplossen van een geschil in dialoog gaan in plaats van meteen de betrokkenheid van een rechter te eisen, is de bemiddelde oplossing meer gedragen. De uitkomst is hier immers een compromis van de verschillende partijen, en geen opgelegde maatregel door een rechter. Bemiddeling leidt tot evenwichtige en duurzame oplossingen voor tegenstrijdige belangen.

Hoe werkt bemiddeling in de praktijk? Bemiddeling wordt toegepast om partijen die in een impasse zijn geraakt nopens een dispuut tot een minnelijke oplossing te leiden, en dit via een of meerdere gezamenlijke gesprekken.

De basisprincipes van het bemiddelingstraject bestaan uit: de partijen volgen het bemiddelingstraject vrijwillig; alles geschiedt volledig vertrouwelijk; de partijen verbinden er zich toe om constructief mee te werken; de begeleiding geschiedt door een onafhankelijke, onpartijdige & neutrale bemiddelaar.

Het bemiddelingstraject bestaat uit het gezamenlijk bespreken van de standpunten van de partijen in het conflict, de belangen van elke partij (tegengestelde, gelijklopende, verenigbare), het onderzoeken van opties om de belangen verenigbaar te krijgen, het uitwerken van oplossingen en uiteindelijk het vastleggen van een akkoord.

In het bemiddelingstraject kunnen heel wat harde **standpunten en emoties** aan bod komen. Het is daarom belangrijk dat een gevormde bemiddelaar het bemiddelingstraject aanstuurt (doch niet de

oplossing, deze komt van de partijen zelf). Hij hanteert daarbij **onderhandelingstechnieken** en helpt de **communicatie**.

Elke partij (ook de bemiddelaar) kan zich ten alle tijd terugtrekken indien blijkt dat een of meerdere partijen de principes en het traject van de bemiddeling niet respecteren. Tijdens het traject wordt het dispuut even geschorst (bij voorbeeld een gerechtelijke procedure). Indien de bemiddeling mislukt dan kan de procedure (of aanklacht) worden verder gezet. De informatie welke tijdens de bemiddeling kenbaar is gemaakt, kan niet worden aangewend in een eventuele latere procedure.

Elke partij kan zich laten begeleiden door een vertrouwensman, meestal een advocaat. Een gerechtelijke bemiddeling met een akkoord heeft dezelfde waarde als een vonnis, want na homologatie is het akkoord uitvoerbaar.

Leidt bemiddeling tot succes? Wat kost een bemiddeling? Hoe lang duurt dit?

De bemiddelingsbarometer werd ontwikkeld in tussen bMediation, UGent en de Federale Bemiddelings- commissie. Uit een recente enquête (februari 2016) leren we volgende vaststellingen:

- 75% van de bemiddelingen gebeuren vrijwillig tussen bedrijven, de overige 25% zijn opgelegd door een rechter.
- Praktisch 70% van de bemiddelingen over handelszaken leiden tot een akkoord en tot oplossing van het geschil. Een oplossing is door alle partijen aanvaard, er zijn dus geen winnaars of verliezers.
- De gemiddelde duurtijd voor een bemiddeling is 2,5 maand dus van aanvang van een bemiddeling tot ondertekening van het akkoord (of stopzetting); bij bemiddeling gaat het over maanden, bij gerechtszaken gaat het over ... jaren.
- De totale tijd welke de partijen samenkomen in een bemiddelingstraject is circa 12 uur.
- De totale kostprijs van een bemiddelde conflictoplossing is minder dan de helft, dikwijls zelfs slechts een fractie dan bij een juridische procedure.

Dit geeft aan dat een geschil oplossen via bemiddeling vele malen gunstiger is dan voor een juridische procedure. En het belangrijkste daarbij is de korte doorlooptijd waardoor de bedrijven zekerheid bekomen over de uiteindelijke afloop van een conflict. In vele gevallen is de relatie tussen de strijdende partijen hersteld tijdens de bemiddeling waardoor nieuwe zaken weer mogelijk worden.

Ervaringen uit het buitenland?

In navolging op de USA, hebben vooral de UK en Nederland mediatie naar de voorgrond gebracht voor conflictoplossing. Sedert 2008 is er een Europese Richtlijn waardoor elk land in Europa bemiddeling heeft opgenomen in de wetgeving; het lage aantal rechtszaken in Nederland is een voorbeeld en is mede dankzij het succes van mediatie. Frankrijk en Duitsland volgen snel ... nu nog België.

Hoe eraan beginnen?

Vooreerst is het aangeraden om in de algemene verkoopsvoorwaarden op te nemen dat bij conflicten in eerste plaats een vrijwillige bemiddeling wordt gestart, waarbij een externe mediator (of team) wordt aangesteld. Belandt een conflict alsnog bij een rechtbank, dan kan een bedrijf een bemiddelingstraject voorstellen aan de tegenstrever(s). Mocht een bemiddeling alsnog niet lukken, dan kan de juridische procedure zondermeer worden verder gezet. Meer info vindt u op www.interpartes.be